

Hans Blom is nog altijd in de ban van goed en fout

Prof dr JCH Blom (53, een mooie middelbare leeftijd, toe aan het grootvaderschap) ziet er in zijn plechtig zwarte toga verrassend jongensachtig uit. Zichtbaar nagenietend van de succesvol verlopen promotie in de aula van de Universiteit van Amsterdam snelt de hoogleraar van hot naar haar om nog even dit te regelen en nog even daar een praatje te maken. Maar daarna, belooft hij, is er alle tijd. Behalve een 'ritselaar' ('uit goingsheid geldingsdrang en omdat ik zo graag aardig gevonden wil worden') noemt hij zichzelf dan ook een 'aarts-ouwehoer'.

Veel later dan voorzien, op zijn bescheiden, van wilde havanna's doortrokken universiteitskamer, en na een snelle wandeling door de Amsterdamse binnenstad (elziggante hoofd op zijn hoofd), verheelt Hans Blom niet dat hij zich buitengewoon verder voelt met zijn benoeming tot directeur van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie. 'Ik ben natuurlijk zo ijdel als de pest - en dat ik nou op de plaats kom te zitten waar Maar 'een alternatief voor Loe de Jong', zoals collega-historicus en Rood-bestuurslid Jan Bank hem jaren geleden met een voor-spellende geest noemde, nou nee. 'Er is maar een Loe de Jong en er is trouwens ook maar een Hans Blom,' zegt hij grinzend.

De volgende dag, tijdens het tweede gesprek, en met meestal, de nodige slagen om de arm, vertelt hij dat hij de komende jaren wil werken aan een nieuwe synthese van de Tweede Wereldoorlog. 'Niet in vijftien delen zoals De Jong, maar vraag me niet hoe dan wel.' Want ambitieus ('ik heb een hekel aan dat woord, nogal wat mensen hebben daar leuke voorstellingen bij') is de nieuwe directeur van oorlogsdocumentatie natuurlijk ook.

De carrière van Hans Blom is die van een zondagskind. De historicus (gymnasium beta in zes jaar en vervolgens, zeker voor die tijd, razendsnel afgestudeerd en gepromoveerd) liet midden jaren zeventig al van zich horen toen hij werd benoemd in de onderzoekscommissie-Menten (een laat opgespoorde oorlogsmisdadiger), maar de echte publicitaire doorbraak kwam in 1983

ELMA VERHEY, FOTO BERT NIENHUIS ■ *Loe de Jong heeft sinds deze week een opvolger professor Hans Blom. Zijn oratie 'In de ban van goed en fout?' zorgde ooit voor veel tumult. Over de Tweede Wereldoorlog heeft iedereen een mening, met alleen historici, maar ook het grote publiek. Een gesprek met de nieuwe directeur van Oorlogsdocumentatie over de rol van de wetenschap, de 'koninklijke behandeling' en de toekomst van zijn instituut. 'Waarom zou het bedrijfsleven niet geïnteresseerd zijn in het financieren van bijvoorbeeld een Loe de Jong-fellowship?'*

Blom werd toen nauwelijks veertig jaar oud hoogleraar Nederlandse geschiedenis sedert de middeleeuwen aan de Universiteit van Amsterdam.

Moet de doorsnee-aankomend hoogleraar genoeg nemen met de beleefde, welwillend aandacht van familieleden en wat studenten en collega's de oratie van de ambiteuze, door zijn leermeester prof dr I Schoffer gekoesterde en begeleide Blom was meteen een *media event*. 'In de ban van goed en fout?' luidde de titel van zijn voordracht. Reden voor *Het Vrije Volk* om pagina drie te openen met de kop 'Nieuwe hoogleraar valt het levenswerk van De Jong aan'. Nog maandenlang zinderde de discussie na. Het is zelfs de vraag of die, zeker maatschappelijk, wel ooit tot een eind is gekomen of zelfs maar zal komen. Blom: 'Dat is natuurlijk voor een historicus het aantrekkelijke van de oorlog. De negentiende eeuw interesseert op een handjevol specialisten na geen hond, maar over 1940-1945 heeft half Nederland een mening'.

Objectief gezien klopte de *Vrije Volk*-kop niet. Blom had en heeft 'de grootste mogelijke waardering en bewondering' voor het werk van Loe de Jong. Maar hij vroeg zich wel hardop af, wat anderen alleen maar binnenskamers durfden te fluisteren. Was er, nu het levenswerk van De Jong op zijn einde liep (deel 10 B was net gepubliceerd) geen ruimte voor misschien niet zo zeer een andere, als wel een *aanvallende* kijk op de oorlog? En was en daarin school natuurlijk wel degelijk kritiek, de door De Jong gehanteerde allesoverheersende grote lijn in zijn werk collaboratie en verzet, met daaraan zo sterk gekoppeld de morele begrip-

pen goed en fout, wel helemaal wetenschappelijk? Een historicus die op een dergelijke, zwaar oordelende manier over de zeventiende eeuw schrijft zou in het huidige tijdsgewricht, al dan niet terecht, door de collega's worden weggehoond, meende de aantredende hoogleraar.

Dat laatste, zegt Blom, was als 'interessant historiografisch interpretatieprobleem' bedoeld. Maar hij geeft ruiterlijk toe dat hij met het thema goed en fout, ook de rest van Nederland wilde bereiken. Blom, glimmend: 'Er is natuurlijk niets leukers dan behalve bij de collega's ook bij een groot publiek aandacht te trekken. Wat dat betreft, deed ik een gouden greep'.

Daarbij had hij niet voorzien hoe emotioneel de reacties (soms) zouden zijn. 'Naief en stom natuurlijk', want bij de oratie slaat de vlam wel vaker in de pan. Als hij zich dat wel had gerealiseerd, had hij zeker mijn bewondering voor Loe de Jong en hoe ik zelf denk over goed en fout er heel wat beter in geramd'.

Er zijn nogal wat mensen geweest (en die bestaan nog steeds) die meenden dat volgens Blom fout helemaal niet zo fout was Blom, zuchtend: 'Als je iets beter wilt begrijpen, hoef je het daarmee toch niet te willen vergeven'.

De inmiddels overleden schrijver met oorlogsbelangstelling Adriaan Venema wijdde een compleet boekwerkje aan Blom (*Blom-meningen*) en beschuldigde hem van nazisympathieën. En collega Zondergeld van de Vrije Universiteit noemde Blom 'kwaadaardig'. In zijn oratie had Blom het dan ook gewaagd de verzetshouding in twijfel te trekken van nogal wat Nederlanders, die pas in actie kwamen toen duidelijk werd dat Hitler de oorlog ging verliezen.

Dergelijke aantijgingen hebben hem gekwist. 'Mijn gevoel voor humor is daar niet groot genoeg voor', zegt hij schamper. Maar zoals hij destijds niet heeft willen reageren, doet hij dat ook nu niet. Blom, beslist: 'Ik vind dergelijke uitlatingen zo gek en zo van een andere soort dan de manier waarop ik gewend ben te praten dat ik daar niet op inga'.

In het universiteitsblad *Folia* werd Hans Blom nog niet zo lang geleden getypeerd als een alleseiter. Hij publiceerde over de VPRO, het leger, het gezin, de verzorging, de invloed van de jaren 'restig, de geschiedenis van de joden, waarom Nederland zo'n hoog aantal joods oorlogslachtoffers

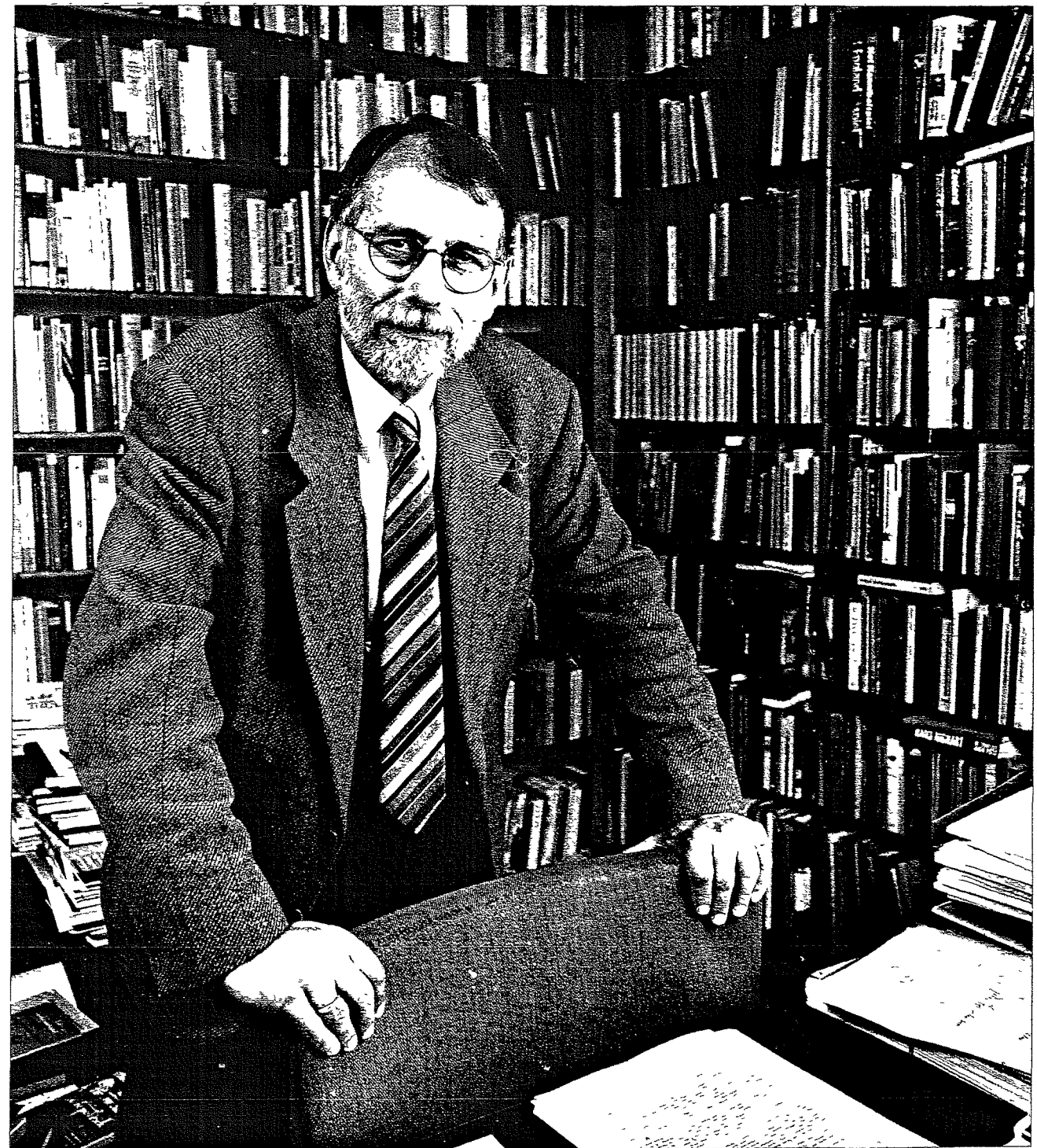
had in vergelijking met andere landen, de lijst artikelen en boeken is, zeker in vergelijking met die van zijn collega's, lang.

Toch staat Blom niet echt bekend als een permanent door de archieven ploegende, kamergeleerde. *Folia* tipte hem als de toekomstige rector magnificus van de UvA en op de onlangs door het *Historisch Nieuwsblad* gepubliceerde lijst van machtigste historici is hij bij de netwerktijgers' (die volgens vakgenoten het meest aan de touwtjes trekken) zelfs nummer een. Hij scoort ook hoog in de categorie cultuurdragers, mediastarren en patrons (begeleider van een aantal promovendi). Op de totaallijst van het *Historisch Nieuwsblad* neemt hij een respectabele vijfde plaats in, na gevestigde grootheden als Von der Dunk, Wesseling, Kossman en Brands.

Dat de alleseiter' en allesdoener' zich nu letterlijk en figuurlijk op de oorlog' terugtrekt, wijt hij aan toeval. Aan een 'samenloop van omstandigheden' waarvan hij op 'n hoogst achteraf kunt analyseren waar de grenzen van de mogelijkheden lagen en op welk moment het ook anders had kunnen gaan' - langs die lijn schrijft hij ook wetenschap. 'Geschiedenis voltrekt zich niet langs lijnen waarvan je met behulp van formules kunt berekenen hoe het zal gaan. Dat maakt het vak juist zo aardig', vindt hij.

Tegelijkertijd is het niet alleen toeval al was het maar omdat de oorlog' persoonlijke sporen heeft getrokken. Niet dat hij 1940-1945 bewust heeft meegemaakt (hij is geboren in 1943). Maar Hans Blom werd in latere jaren wel geconfronteerd met een familiedrama', zoals hij dat noemt. Zijn grootvader, een middenstander, was overtuigd lid van de NSB. Reden voor zijn vader om in de oorlog met zijn ouders te breken. 'Want als reserve-officier maakte die deel uit van groep De Duif, die later opging in de OD (Bloms vader was in het laatste oorlogsjaar adjudant van de commandant van de Binnenlandse Strijdkrachten in Friesland en na de bevrijding lid van de militaire staf van prins Bernhard)'. Blom heeft de grootste mogelijke bewondering' voor de morele beslissing van zijn vader. Zoals hij het ook bewondert dat zijn vader, nadat diens vader in juni 1945 was overleden aan de gevolgen van dysenterie (hij was geïnterneerd in Westerbork) besloot zijn doodzicke en gehandicapte moeder (ook zij was daar opgesloten) maar mocht vanwege haar toestand en omdat er behalve het NSB-lidmaatschap geen andere beschuldigingen tegen haar liepen - vertrekken) een tijd in huis te nemen en te verzorgen. Zijn grootmoeder heeft Hans Blom als kind dus wel gekend. Zij overleed midden jaren vijftig.

Toch gelooft hij niet (maar het blijft moeilijk vast te stellen hoe dat onbewust zit) dat die familiegeshiedenis zijn kijk op goed en fout' heeft beïnvloed. Blom, zijn sigaar diep inhalerend: 'Als ik intuïtief de lessen uit mijn jeugd had gevolgd, was ik zelf ook bij de traditionele indeling uitgekomen. Niet dat het thuis een populair thema was, mijn vader had sowieso het standpunt de oorlog is voorbij, we gaan er nu weer een

gewone samenleving van maken. Maar hij heeft er nooit een misverstand over laten bestaan dat mijn grootvader fout was geweest. En niet een beetje fout, maar heel erg fout'.

Begrip was er nog wel voor het NSB-lidmaatschap in het begin van de jaren dertig - ook de vader van Hans Blom voelde zich toen aangesproken door de nationalistische ideeën van de partij - maar niet meer nadat, midden jaren dertig, vooral het antisemitische karakter van de NSB duidelijk werd. Hans Blom: 'Mijn vader vond het veršķrikkelijk dat hij zijn vader er niet van had kunnen overtuigen dat hij met de partij moest breken. Diens dood in Westerbork'

'Als je iets beter wilt begrijpen, hoef je het daarmee toch niet te willen vergeven'

vond hij natuurlijk naar, vooral dat hij hem niet meer had kunnen spreken. Maar hij zag het toch in de eerste plaats als de consequentie van die foute keuze.

Veel bepalender voor de inhoud van zijn oratie, denkt Blom, was de vraag, niet zo lang daarvoor, of hij een hoofdstuk wilde schrijven in *De algemene geschiedenis der Nederlanden*. 'In welgeteld veertig bladzijden, ik had er al vijftien meer weten uit te slepen dan oorspronkelijk de bedoeling was, moest ik de oorlog behandelen. Terwijl al die dikke boeken van De Jong er lagen! Dat is zo'n winstzinnig moeilijk klus

en je moet zo veršķrikkelijk goed analyseren wat je gaat behandelen, waarom en hoe'. Dat intensieve denkproces veranderde, zegt hij, zijn kijk op de geschiedschrijving over de oorlog.

Vooraf door de aansluiting die zijn hoofdstuk moest krijgen op de rest van de Nederlandse geschiedenis viel het hem op dat er over de Tweede Wereldoorlog anders werd geschreven (niet alleen door De Jong, maar ook door bijvoorbeeld Presser of Sijes). Blom: 'Subjectieve, politieke en morele elementen komen altijd op enigerlei manier wel om de hoek kijken, maar de natuurlijke reflex van historici is om die terugte dringen. En naarmate je ze verder terugdringt,

onze Wereld

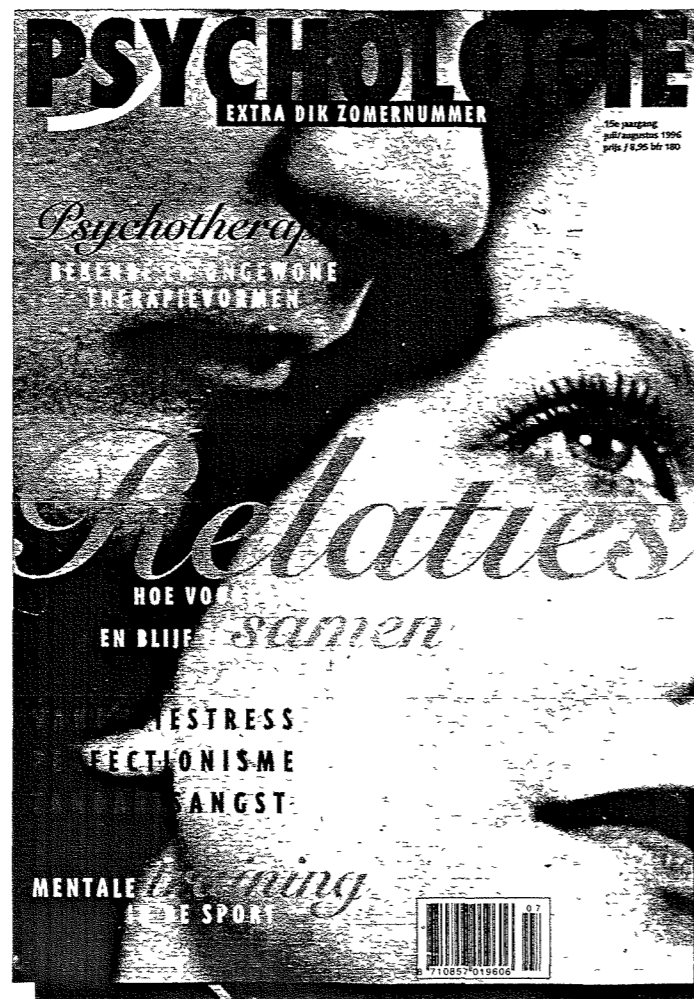
- **KASSAI**
Alles over ideële sparen en beleggen
- **VERBORGEN AGENDA**
Justitie creëert bewust illegalen
- **EXTRA: Reisspecial Laos**

nu in de kiosk
bel voor een abonnement
06-0224222

ALS JE RELATIE JE LIEF IS...

Vakantietijd Tijd om je te ontspannen. Maar misschien toch verstandig om daarnaast even wat tijd vrij te maken om je eens extra te verdiepen in je relatie. Hoe voorkom je sleur? Hoe hou je je relatie spannend? En belangrijker nog hoe zorg je dat je samen gelukkig blijft? In dit extra dikke zomernummer gaat PSYCHOLOGIE daar eens lekker diep op in. Maar ook verder in dit nummer duikt PSYCHOLOGIE als gebruikelijk met enthousiasme op onze diep menselijke roerselen. Zo behandelen we in dit nummer PSYCHOTHERAPIE: bekende en

PSYCHOLOGIE

WEET WAAROM NIETS MENSELIJKS ONS VREEMD IS

ongewone therapievormen, VAKANTIESTRESS, PERFECTIONISME, TANDARTSANGST en MENTALE TRAINING IN DE SPORT

Het extra dikke zomernummer van PSYCHOLOGIE ligt nu bij uw tijdschriftverkoper

U kunt zich ook meteen abonneren via onze GRATIS abonnementlijn

06-0224222

Zeven dagen per week van 9:00 tot 20:30 uur zitten wij klaar om uw gegevens te noteren

In België draait u 00-31-6-0224222

en de draai probeert te maken naar ik wil het begrijpen, kunnen verklaren in de eerste plaats, word je als een betere historicus beschouwd. Maar het tegendeel gold voor de beschrijvers van de bezettingperiode. Met zijn vader heeft Hans Blom nooit intensief over de kwestie gesproken. Hij was al voor de beroemde oratie overleden. Blom, verrassend verlegen. Dat heb ik verschrikkelijk jammer gevonden. Want nieuwsgierig als ik ben, vraag ik me natuurlijk toch af hoe het kon dat mijn grootvader zo halsstarrig bij zijn verkeerde keuze kon blijven. De oratie heeft (ik stond dan ook geen afwijkende mening te verkondigen maar iets dat zeer veel collega's vonden) haar invlood niet gemist. Ik heb over het aantal keren dat er naar mijn oratie wordt verwezen niet te klagen, grinnikt hij. Er wordt, volgens Blom, tegenwoordig analytischer en afstandelijker over de oorlog geschreven. Maar in hoeverre die 'nieuwe kijk' ook bij een groter publiek is doorgedrongen, is de vraag. De begrippen goed en fout, en daarmee de oorlog voeren zowel bij herdenkingen als bij tentoonstellingen of in het onderwijs nog altijd de boventoon. Niet zo zeer als inzicht gevend in menselijk handelen maar als moreel vjkpunt van de Nederlandse geschiedenis.

Blom. In die zin zou je kunnen zeggen dat de afstand tussen de wetenschap en het grote publiek is toegenomen. Ik ben zelfs bang dat het steeds moeilijker zal worden die kloof te overbruggen. De kritiek, ook herhaaldelijk aan de orde in het *Historisch Nieuwsblad*, dat historici dat aan zichzelf te wijten hebben omdat er sinds het oeuvre van geschiedschrijvers als Roman Rogier Huijzinga of De Jong geen werk van enige importance meer zou zijn verschenen, vindt hij een eeuwig terugkerend cliché. Blom voor het eerst echt boos. Neem het boek van De Roo, *Op zoek naar almaatkundigheid*. Ook nog eens fantastisch geschreven, zo'n beetje als de altijd bijbelde, Fransen dat kunnen. Dat boek wordt in de pers genegeerd. Overgeslagen. Geen nieuws! De Roo is dan ook geen buitenlander als Simon Schama of een journalist als Geert Mak of Gerard Mulder die nou eens lekker over de geschiedenis van Nederland schrijven, terwijl al die lamledige, miezenge Nederlandse historici het erbij laten zitten.

Hij noemt (in willekeurige volgorde) de studie van Gerard Trenekens (over de voedselvoorziening tijdens de oorlog), Andre Swijtko (sport tijdens de bezetting), Paulien Michiels (muziek tijdens de oorlog), Barbara Henkes (Duitse dienstmeisjes), Van Amerstort en Kamphuis (de Duitse inval in mei 1940), Paul Schulten, Peter Jan Knegtmans en Jaap Vogel (over drie foute professoren), Wim Pel (de geschiedenis van de CPN rond het begin van de oorlog). Stuk voor stuk boeken, vindt Blom, die het inzicht in de oorlogsgeschiedenis, zeker onder vakgenoten, hebben verdiept en op onderdelen zelfs hebben veranderd. Maar, hij geeft toe, er bestaat op 'n minst een verkoopprobleem. Nederlandse historici hebben een traditie van dikke, degelijke maar ook saai boekwerken. Blom: 'Ik lang hebben historici hun neus opgehaald voor wat zij als publiciteit' zagen dat leek hun niet hun taak. Er is de laatste jaren wel sprake van meer aandacht voor taal, maar de meeste historische studies hebben nog lang niet het stilistische vermogen van Pughelen of Amerikanen.

Hij mag dat zeggen, vindt hij ('zelfinzicht is de mens meestal niet gegeven, maar zoveel weet ik wel van mezelf'), omdat hij moeizaam schrijft. 'Zo langzamerhand heb ik een manier gevonden om er mee om te gaan. Maar ik heb vaker dan eens in volstrekt pamek achter mijn bureau gezeten, ervan overtuigd dat mijn intellectuele vermogen compleet was verdwenen en dat ik maar beter ontslag kon nemen voordat anderen tot diezelfde ontdekking zouden komen.

Alleen al daarom kan hij wel eens jaloers zijn op journalisten of schrijvers die zoveel meer training hebben in taal. 'Zo heel veel methoden en technieken vallen er niet te leren als historicus. Als je niet al te dom bent, je interesseert je voor geschiedenis en je kunt ook nog eens schrijven, dan heb je al een al daardoor een voorsprong'. De term 'beunhazerij' waarmee sommigen van zijn vakgenoten (hummelend) het werk van dergelijke amateurs bestempelen, zal Blom dan ook nooit in de mond nemen. 'Het is fantastisch dat er zoveel belangstelling voor geschiedenis bestaat. Laat iedereen zich er toch vooral mee bemoeien en laat de overheid het vak geschiedenis toch alsjeblieft weer verplicht stellen op middelbare scholen. Als wij historici ons zelf iets te verwijten hebben dan is het wel dat wij er niet in zijn geslaagd onze inzichten beter te verwoorden. Voor het grote publiek bestaat de geschiedenis van Nederland uit de Tweede Wereldoorlog. Dat er nog een vorige eeuw was, dat de jaren zestig voor de maatschappelijke veranderingen waarschijnlijk veel belangrijker zijn geweest dan de oorlog, hoeveel mensen weten dat? Dat is toch doodvond?

De situatie die Blom bij het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie aantreft, is verre van gemakkelijk. Het instituut wordt weliswaar niet meer zoals een aantal jaren geleden, met opheffing bedreigd (de minister heeft me dat met zoveel woorden toegezegd, maar echte zekerheid heb je natuurlijk nooit), maar tegelijkertijd heeft het vooral aan wetenschappelijke reputatie nogal aan aanzien ingeboerd. Dat laatste komt vooral doordat er de laatste jaren weinig echt opzienbarende is gepubliceerd. Oorlogsdocumentatie kwam voornamelijk in de publiciteit met 'affaires' (de zaak-Zundig, de zogenaamd leug, bedoelde afscheidsbundel voor oud-directeur Schulten en recentelijk de rol rond het boek van Rood-onderzoeker Gerard Aalders).

En al is Blom al te veel directeur om dat niet tenminste proberen te relativeren ('er zijn helaas nogal wat ongelukkige vormen van publiciteit geweest die bij sommigen het zicht op de kwaliteit en de waarde van het instituut hebben verduisterd, maar dat realiseren de Rood-medewerkers zich gelukkig heel goed'), hij kan er niet omheen dat er niet voor niets is gezocht naar een directeur met een 'zwaar wetenschappelijk profiel'.

Het blijkt bovendien uit de ambities die Blom koestert. Oorlogsdocumentatie zal geen instituut voor de geschiedenis van de twintigste eeuw worden zoals vaak is geopperd en zoals bij vergelijkbare oorlogsinstellingen in omliggende landen als Duitsland, België en Frankrijk is gebeurd (alleen al zo'n naamverandering zou zeker de komende tien, twintig jaar maatschappelijk onaanvaardbaar zijn, bovendien hebben we daar de mensen niet voor, laat staan de collectie). Maar het is wel zijn bedoeling dat er een betere verhouding ontstaat met universiteiten (ook daarom zal Blom een dag in de week promovendi blijven begeleiden) dat er een betere internationale aansluiting komt, dat er meer vergelijkend onderzoek zal worden gedaan, en dat de concentratie op 1940-1945 meer dan voorheen zal worden losgelaten.

Blom. Niet dat oorlogsdocumentatie zich met de geschiedenis van de vrouwenbeweging moet gaan bezighouden, dat zorgt hoogstens voor flinke ruzies met andere instituten, maar het thema oorlog kan natuurlijk probleemloos worden verruimd naar de Eerste Wereldoorlog of naar de Europese burgeroorlogen nu. Dat valt allemaal niet los te zien van elkaar en het maakt het onderzoek alleen maar interessanter en spannender.

Financieel (vergelijkend onderzoek is tijdrovend en internationale uitwisseling in on-

derzoekers duur) hoopt Blom op sponsors. 'Waarom zou het bedrijfsleven niet geïnteresseerd zijn in het financieren van bijvoorbeeld een *Loe de Jong-fellowship*? In het buitenland is zo iets heel gewoon en ik zou niet weten waarom dat in Nederland niet kan'. Geldgebrek is ook een van de redenen waarom de afdeling documentatie en informatie ('zeer maatschappelijk gezien waarschijnlijk de belangrijkste pijler van het instituut') ingrijpend zal worden veranderd. Na de verhuizing op 1 januari 1997 (oorlogsdocumentatie verhuist dan van Herengracht 474 naar een pand even verderop) kan de bezoeker (helaas) niet langer rekenen op de, ook volgens Blom, 'koninklijke behouding' die hij waarschijnlijk gewend was. Meer dan voorheen zal hij of zij het onderzoek zelf moeten doen. Er komt een studiezaal er komen beeldschermen, een heuse persvoorlichter, en last but not least er moet worden betaald.

Betekent dat ook dat iemand die wil weten op welke datum zijn grootmoeder in Auschwitz werd vermoord, eerst 17,50 gulden moet neertellen? Blom stuift op. 'Ben je gek! Natuurlijk niet! En mensen met persoonlijke, emotioneel geladen vragen zullen heus niet zonder pardon naar een computer worden verwezen. Maar waarom zouden we, als wij dagen besteden aan onderzoek voor een commercieel project, dat niet in rekening mogen brengen? Bij allerlei andere instituten is dat allang gebruikelijk. Ook Oorlogsdocumentatie zal zich niet kunnen onttrekken aan de tijdgeest.

Blom denkt (maar speculatie blijft het) dat het instituut het jaar 2045 wel zal halen (dan viert het zijn eeuwfeest). Zolang Limburg en Friesland niet gezamenlijk in opstand komen en daarbij flink wat doden vallen, zolang zal er belangstelling voor de Tweede Wereldoorlog blijven als de meest recente, meest aansprekende en in zijn morele en politieke kanten ook de meest heldere en schokkendste gebeurtenis van de Nederlandse geschiedenis.

Daarna, vindt hij, verschilt Nederland wel degelijk van zijn burea. In Frankrijk of Eng-

land is de Eerste Wereldoorlog nog altijd belangrijker, terwijl in Duitsland (vanwege de hereniging met Oost-Duitsland) de belangstelling wat verschoven lijkt naar 'de val van de Muur'. De gevolgen van de meenstorting van het Sovjetempireum zullen ook in Nederland onder historici meer aandacht krijgen, maar zal dat ook gelden voor een groter publiek? Blom betwijfelt het. 'Als het geen consequenties krijgt die Nederlanders ook echt als zodanig ervaren, en bijvoorbeeld de Balkanoorlogen doen dat vooralsnog niet, zie ik die verschuiving hier niet ontstaan'.

Hij verwijst naar de Nederlandse opstand ('die ten onrechte tachtigjarige oorlog heet, dat was het niet'), die zelfs tot in de jaren vijftig het Nederlandse geschiedsonderwijs (en daarmee ons nationaal bewustzijn klein maar dapper) heeft bepaald. Daar is inmiddels de Tweede Wereldoorlog voor in de plaats gekomen met als belangrijkste lessen 'de superioriteit van de democratie boven die van dictaturen, de gedachte dat kleine staten niet behoren te worden aangevallen door hun grote burea' en dat racisme en discriminatie verfoeljk zijn. Stuk voor stuk thema's 'waar we nog jaren mee vooruit kunnen', denkt Blom.

Ook daarom is zijn overstap van hoogleraar geschiedenis naar directeur van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie, bij wijze van glanzend sluitstuk van zijn succesvol verlopen carrière ('terzij ik er een zootje van maak, ga ik ervan uit dat ik op de Herengracht mijn pensioen haal en dat ik voor die tijd nog wat mooie dingen doe'), zo vreemd nog niet.

Ziet hij het ook als een promotie? Blom, grinnikend. 'Als je een pikante bijzonderheid wilt de officiële salarisschaal van een directeur-Oorlogsdocumentatie is lager dan wat ik nu als hoogleraar verdien. Vanuit dat perspectief is het een degradatie'. Waaraan hij in een adem toevoegt dat hij wel heeft bedongen dat hij zijn salaris behoudt. Schandelijk natuurlijk, maar ook in dat opzicht ben ik een typische Nederlander. IJdelheid is mooi, maar het moet ook weer niet te dol worden.

INGLONDEN MEDIELENS

N HALF JAAR VOOR f25,- 06-0224222 ELKE DAG VAN 9:00-20:30

OPZIJ

Eindelijk jezelf... of juist niet?

Het hele leven hangt aan elk van je impulsen. Is dat erg? Of word je juist gelukkig als je jezelf bent? Hoe lukt dit striptease-danscrossen, stepmoeders, gehandicapte vrouwen, vrouwen in minnie- en manneken, vrouwen over open carrièrevrouwen en veel anderen? Een themanummer over je aanpassen en jezelf zijn.

EXTRA DIK ZOMERNUMMER MET O.A.

TATJANA SIMIC DORIEEN PESSERS COOT VAN DOESBURGH
EMMA BRUNT JOOST ZWAGERMAN GERT JAN DROGE
TINEKE DE NOOY ENNEUS HEERMA DRIES VAN DANTZIG
HANJA MAIJ-WEGGEN MARY MICHON NELLEKE NOORDERVLIET

EN VEEL BIJDAGEN VAN LEZERESSEN